

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Пряшівський університет (м. Пряшів, Словаччина)
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
НАПН України
Науковий університет імені Етвеша Лоранда
(м. Будапешт, Угорщина)
Вища лінгвістична школа (м. Ченстохова, Польща)
Інститут педагогіки і психології
Університету імені Яна Кохановського в Кельціх (Польща)
ВСП «Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж МДУ»

ОСВІТА І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Збірник тез доповідей
за матеріалами VI Міжнародної науково-практичної
конференції 27-28 жовтня 2022 року

Україна, Мукачево
27-28 жовтня 2022 р.

Рекомендовано до друку Науково-технічною радою
Мукачівського державного університету
(Протокол № 9 від 21 листопада 2022 р.)

Рецензенти:

Хомич Лідія Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України (м. Київ);

Стахів Марія Олексіївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, Львівський національний університет ім. Івана Франка (м. Львів).

Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції: збірник тез доповідей VI Міжнародної науково-практичної конференції, 27-28 жовтня 2022 р., Мукачєво / Ред.кол.: Т.Д. Щербан (гол.ред.) та ін. – Мукачєво: Вид-во МДУ, 2022. – 402 с.

У збірнику представлено тези доповідей учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції «Освіта і формування конкурентоспроможності фахівців в умовах євроінтеграції». Учасниками конференції запропоновано до обговорення проблеми розвитку загальноосвітньої та вищої школи, освіти дорослих та професійної активності фахівців.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, аспірантів, які займаються проблемами національної освіти в умовах інтеграції в європейський і міжнародний освітній простір.

Редакційна колегія:

Щербан Т. Д. – д.психол.н., професор (голова), Гоблик В. В. – д.е.н., професор, Товканець Г. В. – д.пед.н., професор; Кобаль В. І. – к.пед.н., доцент; Горват М.В. – к.пед.н., доцент, Мочан Т. М. – к.пед.н., доцент, Фенчак Л. М. – к.пед.н., доцент.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікацій.

<i>ПЕЛЕНІЄНЕ А.</i> ПОЛІКУЛЬТУРНА ОСВІТА УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ЛИТВИ.....	264
<i>ПЕРМІНОВА Л.А.</i> УМОВИ ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ ЯК ЗАСІБ САМОВИРАЖЕННЯ КОНКУРЕНТОЗДАТНОЇ ОСОБИСТОСТІ	265
<i>ПОКАЛЮК В. М.</i> ДОКУМЕНТИ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ З ПРОБЛЕМ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ.....	268
<i>ПОСТРИГАЧ Н. О.</i> ІМПЕРАТИВ ЯКОСТІ У ПОЧАТКОВІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ОСВІТІ ТУРЕЧЧИНИ	270
<i>ПРИМАКОВА В.</i> ОСВІТА УКРАЇНЦІВ ЗА КОРДОНОМ ПІД ЧАС ВІЙНИ: НА ПРИКЛАДІ ЛИТВИ.....	273
<i>ПРОДАН О.В., ПОПОВИЧ О.М.</i> СИСТЕМА РОБОТИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ПРОФЕСІЇ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	274
<i>РЕНДЗЕЙ В.М., ФЕНЧАК Л.М.</i> ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ЯК УМОВА ГАРМОНІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ У КОНТЕКСТІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....	277
<i>РЕПКО І.П., КАТРЕЧКО А.С.</i> ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ЯК СКЛАДОВОЇ САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ.....	281
<i>РЕПКО І.П., КОЛОМІЄЦЬ Я.М.</i> КРЕАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ЗАСІБ І УМОВА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	283
<i>РЕШКО В. Й., КУЗЬМА-КАЧУР М.І.</i> ГЕОГРАФІЧНІ КАРТИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ КАРТОГРАФІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ	285
<i>РИБІНЧУК Г. В.</i> ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ОСВІТИ.....	288
<i>РОМАНЮК М.В., ЛАЛАК Н. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	290
<i>РУДНИЦЬКА А.М.</i> ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ВИКЛАДАЧІВ УНІВЕРСИТЕТІВ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА	293
<i>РУСИН Н.М., ТРИКОЗ В.І.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З РОДИНОЮ ПО РОЗВИТКУ САМОСТІЙНОСТІ У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	295
<i>РУСИН Н.М., ЧЕХ Н.М.</i> РАННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЧЕРЕЗ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ЗІ СВІТОМ ПРОФЕСІЙ.....	297
<i>САВКА Я. А., МАЙБОРОДА І. Е.</i> ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО- ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА.....	299

матиме стимул постійно розвиватися та вдосконалюватися. Отож, описані вище можливості розвитку викладачів університетів Республіки Польща сприяє розвитку інтелектуального ресурсу в науковій сфері держави та професійного розвитку майбутніх фахівців, яких вони готують.

У подальшому будуть досліджені можливості професійного розвитку науково-педагогічних працівників університетів Республіки Польща в контексті викликів сучасності.

Список використаних джерел

1. Яковенко О. Професійний розвиток академічних викладачів в сучасній Польщі. *Педагогіка*. 2021. 3 (136). С. 7–14.
2. Андрощук І. Індивідуальна стратегія розвитку викладачів кафедр менеджменту університетів Республіки Польща. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2018. № 58-59. С. 325–331.
3. Андрощук І. М. Управління професійним розвитком викладачів кафедр менеджменту університетів Республіки Польщі: Системний підхід : монографія. Луцьк, 2018. 332 с.
4. Bugaj J. uniwersyteckie strategie rozwoju zawodowego nauczycieli akademickich w polsce. Kraków : Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2016. 186 p.

»
РУСИН Н.М.,
ТРИКОЗ В.І.
Мукачівський державний університет,
Україна

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З РОДИНОЮ ПО РОЗВИТКУ САМОСТІЙНОСТІ У ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

В системі дошкільної освіти існує соціальне замовлення на розвиток самостійності дітей, відображене у Базовому компоненті дошкільної освіти: «...проявляння ініціативи та самостійності в різних видах діяльності» [1, п. 4.6], який виступає цільовим орієнтиром на етапі завершення дошкільної освіти. Акцент на ролі батьків у розвитку самостійності робиться нами, з одного боку, через необхідність забезпечення наступності між дошкільною організацією

та сім'єю, відповідальності батьків за виховання своїх дітей; з іншого боку – через слабку сформованість, педагогічну компетентність батьків у вихованні самостійності дітей, обумовлену відсутністю в освітніх установах системної роботи з підвищення компетентності батьків тощо [2].

Під самостійністю у психолого-педагогічної науці розуміється як характеристика діяльності, так і риса особистості. В рамках другого підходу аналізуються якості та властивості особистості, які становлять сутність самостійності: критеріями самостійності дітей дошкільного віку виступають здатність до самостійного вибору (діяльності, її цілей, засобів та способів, партнерів для спілкування тощо), впевненість у собі, своїх можливостях; вміння здійснювати діяльність у всіх її компонентах; автономність поведінки, вміння використовувати свій досвід для вирішення нових завдань [3]. З виділених М.Н. Поляковою критеріями самостійності розроблено карту спостереження, визначено рівневі значення та проведено діагностику самостійності дітей середнього дошкільного віку.

За результатами діагностики виявлено, що розвиток самостійності дітей середнього дошкільного віку, як правило, недостатній. Найменш розвинена у дошкільнят здатність до перенесення досвіду в нові умови для вирішення проблемних завдань: діти засмучуються та відмовляються від досягнення мети через невдачу, малоздатні чи нездатні вирішувати пізнавальні проблеми, використовуючи знання та наявний досвід.

В період проходження практики розвиваюча робота була організована у кількох напрямках. По-перше, необхідна робота з батьками щодо уточнення та розширення їхніх власних уявлень про розвиток самостійності дітей. Проведено серію заходів (консультації, круглий стіл, батьківська конференція за участю педагога-психолога, ділова гра).

По-друге, з метою забезпечення наступності дошкільної організації та сім'ї у питаннях розвитку самостійності дітей, що виражається в єдності педагогічних вимог до дитини з боку вихователів та батьків, проведено спільне обговорення та визначення кола дій дитини, які заохочуватимуться для самостійного виконання.

По-третє, у процесі реалізації заходів ініціювалася підтримка батьками дитячої самостійності. Наприклад, при реалізації конкурсу виробів батьки намагалися заохочувати самостійність дитини (визначення ідеї, вибір матеріалу тощо).

Після проведеної роботи проведено контрольне оцінювання самостійності дітей середнього дошкільного віку, яке дозволило говорити про її результативність: дітям стало легше здійснювати

самостійні вибори, включатися до діяльності та не вдаватися до допомоги дорослого, переносити вдалий досвід на вирішення інших завдань діяльності та спілкування. та ін. Таким чином, у процесі розвитку самостійності дітей середнього дошкільного віку важливо задіяти потенціал сім'ї.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти України: Науковий керівник: А.М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук.; Авт. кол-в: Богуш А.М., Беленька Г.В., Богінч О.Л., Гавриш Н.В., Долинна О.П., Ільченко Т.С., Коваленко О. В., Лисенко Г. М., Машовець М.А., Низковська О.В., Панасюк Т.В., Піроженко Т.О., Поніманська Т.І., Сідельнікова О.Д., Шевчука С., Якименко Л.Ю. – К. : Видавництво, 2012. – 26 с.
2. Мініна А.В. Структура та зміст педагогічної компетентності батьків у вихованні самостійності у дітей дошкільного віку // Освіта. Наука. Інновації: Південний вимір. 2013. № 2 (28). С. 93-98.
3. Полякова М.М. Діагностика самостійності як інтегративної характеристики розвитку дитини дошкільного віку // Дитячий садок: теорія та практика. 2012. № 10. С. 6–18.

»

**РУСИН Н.М.,
ЧЕХ Н.М.**

Мукачівський державний університет, Україна

РАННЯ ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ДОШКІЛЬНИКІВ ЧЕРЕЗ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ЗІ СВІТОМ ПРОФЕСІЙ

Рання профорієнтація нині є актуальним напрямом діяльності освітніх організацій. Результати соціологічних досліджень свідчать про те, що більша частина молодого покоління робить свій професійний вибір під впливом суб'єктів, які їх оточують (однолітків, батьків тощо). Це зумовлено незнанням реальності, бажанням негайного отримання високих кар'єрних результатів, що призводить до незадоволеності своїм професійним вибором. У зв'язку з цим важливо орієнтувати молодь на вибір напрямів професійної освіти. Роботу в цьому напрямі потрібно розпочинати вже з дошкільного віку, оскільки дошкільний вік - сенситивний період для формування спрямованості дитини у сфері трудової діяльності лю-

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>